

Bruselj, 19.12.2022
COM(2022) 736 final

**POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

Poročilo o napredku v boju proti trgovini z ljudmi (četrto poročilo)

{SWD(2022) 429 final}

1. UVOD

Trgovina z ljudmi je hudo kaznivo dejanje in huda kršitev temeljnih pravic. Boj proti njej je prednostna naloga Evropske unije¹. V členu 20 Direktive 2011/36/EU² je predvideno dvoletno poročilo o napredku, doseženem v boju proti trgovini z ljudmi. Kljub napredku, doseženemu v zadnjih letih, je ogroženost še vedno velika. Nedavne velike krize, zlasti pandemija COVID-19 in ruska agresija proti Ukrajini, so še povečale ranljivost ljudi za izkoriščanje.

V skladu z oceno ogroženosti EU zaradi hudih kaznivih dejanj in organiziranega kriminala iz leta 2021³ (EU SOCTA 2021) je trgovina z ljudmi glavna dejavnost na področju hudih kaznivih dejanj in organiziranega kriminala v EU ter bo predstavljala grožnjo tudi v bližnji prihodnosti. Na ravni EU in držav članic so bili sprejeti ukrepi za preprečevanje kaznivih dejanj in zmanjšanje povpraševanja, ki spodbuja trgovino z ljudmi; razbitje poslovnega modela trgovcev z ljudmi; zagotavljanje zaščite in podpore žrtvam ter obravnavanje mednarodne razsežnosti.

V tem poročilu se upoštevajo tudi:

- prispevki, ki so jih vse države članice predložile prek mreže nacionalnih poročevalcev EU in enakovrednih mehanizmov (NREM);
- prispevki članov platforme civilne družbe EU za boj proti trgovini z ljudmi;
- prispevki devetih agencij EU⁴;
- poročila in drugi dokumenti agencij EU, institucij EU in mednarodnih organizacij.

Natančneje, v poročilu so i) opredeljeni ključni vzorci in izzivi pri obravnavi trgovine z ljudmi, ii) opisani glavni ukrepi za boj proti trgovini z ljudmi v obdobju 2019–2022 in iii) analizirani statistični podatki za obdobje 2019–2020, pri čemer je analiza teh podatkov vključena v delovni dokument služb Komisije⁵. Podatke, vključene v poročilo in delovni dokument služb Komisije, je EUROSTAT v vseh državah članicah zbral prek nacionalnih statističnih organov.

¹ Sporočilo Komisije z naslovom Strategija EU za boj proti trgovini z ljudmi (2021–2025), [COM\(2021\) 171 final](#); Sklepi Sveta z dne 26. maja 2021 o določitvi prednostnih nalog EU v boju proti hudim kaznivim dejanjem in organiziranemu kriminalu v okviru Evropske večdisciplinarne platforme proti grožnjam kriminala (EMPACT) za obdobje 2022–2025.

² Direktiva 2011/36/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. aprila 2011 o preprečevanju trgovine z ljudmi in boju proti njej ter zaščiti njenih žrtev in o nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2002/629/PNZ (UL L 101, 15.4.2011).

³ Europol, 2021 EU Serious and Organised Crime Threat Assessment (Ocena ogroženosti EU zaradi hudih kaznivih dejanj in organiziranega kriminala iz leta 2021), na voljo na: [povezava](#).

⁴ Evropski center za spremljanje drog in zasvojenosti z drogami in Agencija EU za usposabljanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj (CEPOL), Evropski inštitut za enakost spolov (EIGE), Evropski center za spremljanje drog in zasvojenosti z drogami (EMCDDA), Agencija Evropske unije za operativno upravljanje obsežnih informacijskih sistemov s področja svobode, varnosti in pravice (eu-LISA), Agencija EU za pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah (Eurojust), Agencija EU za sodelovanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj (Europol), Agencija Evropske unije za temeljne pravice (FRA), Evropska agencija za mejno in obalno stražo (Frontex), Agencija EU za azil (EUAA).

⁵ SWD(2022) 429.

2. IZZIVI IN TRENDI PRI BOJU PROTI TRGOVINI Z LJUDMI V EU

2.1. Najnovejši izzivi, povezani s trgovino z ljudmi

V tretjem poročilu o napredku v boju proti trgovini z ljudmi⁶ so bile že poudarjene **posledice pandemije COVID-19 za trgovino z ljudmi**. Europol meni, da se bo zaradi gospodarskih učinkov pandemije še povečalo povpraševanje po izkoriščanju delovne sile. Organizacije civilne družbe so poudarile, da so ukrepi, povezani s pandemijo COVID-19, vključno z omejitvami potovanj, nesorazmerno prizadeli nekatere kategorije ljudi, kot so neevidentirani migranti, sezonski delavci, osebe v negotovih delovnih in življenjskih razmerah ter osebe, ki se ukvarjajo s prostitucijo. Zato so te skupine bolj izpostavljene tveganju, da postanejo žrtve trgovcev z ljudmi.

Pandemija je pomembno vplivala tudi na trgovino z ljudmi za spolno izkoriščanje, zlasti ker so se zmanjšali fizični stiki med trgovci z ljudmi, žrtvami in strankami, več dejavnosti pa se je preselilo na splet⁷. Podobno je več držav članic poročalo, da je pandemija COVID-19 pospešila selitev prostitucije z ulic v zasebne domove, kratkoročno najete nastanitve in hotele⁸ ter v spletno okolje⁹. To je organom kazenskega pregona in drugim zadevnim deležnikom otežilo odkrivanje morebitnih žrtev trgovine z ljudmi za spolno izkoriščanje in nudenje pomoči tem žrtvam.

Omejitve zaradi pandemije COVID-19 in številna zaprtja so prispevali k nadaljnji izolaciji žrtev, večasih skupaj s trgovci z ljudmi. To je veljalo zlasti za žrtve, ki se niso mogle vrniti v svojo državo izvora. Države članice in organizacije civilne družbe so zaznale izzive pri prepoznavanju žrtev in njihovih napotitvah na službe za pomoč, podporo in zaščito (npr. zdravstveno varstvo, svetovanje, upravne storitve, pravna pomoč), pa tudi pri dostopu žrtev do pravnega varstva. Poleg tega so deležniki opozorili na večje težave pri čezmejnem kazenskem pregonu in pravosodnem sodelovanju, daljše kazenske postopke zaradi obravnav na daljavo ter zmanjšanje števila delovnih inšpekcij med pandemijo.

Pandemija COVID-19 je znatno pospešila selitev kriminalnih dejavnosti v **digitalni prostor**, zlasti trgovine z ljudmi za spolno izkoriščanje, pa tudi za druge oblike. Trgovci z ljudmi uporabljajo tehnologijo in internet (površinski in temni splet) v vseh fazah kaznivega dejanja, med drugim pri novačenju žrtev (ki pogosto poteka prek platform družbenih medijev), komunikaciji med trgovci z ljudmi, žrtvami in strankami, oglaševanju storitev, organizaciji prevoza žrtev ter izvedbi plačil. Zlasti otroci so postali bolj izpostavljeni spletnemu novačenju in pridobivanju za spolne namene. Uporaba tehnologije pri storitvi kaznivih dejanj trgovine z ljudmi prinaša velike izzive za organe kazenskega pregona in pravosodne organe, saj storilec kaznivih dejanj omogoča, da dosežejo več potencialnih žrtev in strank ter da lažje selijo žrtve z ene lokacije na drugo in izvajajo svoje dejavnosti na daljavo. Trgovci z ljudmi imajo koristi tudi od večje anonimnosti, zlasti zaradi šifriranih komunikacijskih rešitev¹⁰.

⁶ Poročilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu z naslovom Tretje poročilo o napredku v boju proti trgovini z ljudmi (2020) v skladu s členom 20 Direktive 2011/36/EU o preprečevanju trgovine z ljudmi in boju proti njej ter zaščiti njenih žrtev, COM(2020) 661 final, in priloženi delovni dokument služb Komisije, SWD(2020) 226 final.

⁷ Evropski center za boj proti tihotapljenju migrantov, [Peto letno poročilo o dejavnostih](#), 2021.

⁸ Avstrija, Belgija, Hrvaška, Francija in Madžarska.

⁹ Hrvaška, Slovaška, Slovenija in Švedska.

¹⁰ Evropski center za boj proti tihotapljenju migrantov, [Šesto letno poročilo o dejavnostih](#), 2022.

Obdobje poročanja je zaznamovala tudi **ruska vojna agresija proti Ukrajini**, ki se je začela 24. februarja 2022 in je povzročila množičen pritek ljudi, ki so pred vojno bežali v EU, med njimi pa je bilo 90 % žensk in otrok. Tveganja trgovine z ljudmi so bila že od samega začetka zelo visoka. Kriminalne združbe so na meji med Ukrajino in EU delovale že pred vojno. V obdobju 2019–2020 je bila Ukrajina med prvimi desetimi državami nečlanicami EU, katerih državljanstvo so imele žrtve, odkrite v EU, predvsem žrtve spolnega in delovnega izkoriščanja. Zaradi vojne so se še povečale priložnosti trgovcev z ljudmi, da ranljivi položaj ljudi, zlasti žensk in otrok, ki bežijo pred agresijo, izkoristijo za svoj dobiček. Posebna tveganja so povezana z naraščanjem povpraševanja po storitvah, pri katerih se izkoriščajo žrtve trgovine z ljudmi, tako zunaj spleta, na primer v okviru zlonamernih ponudb za zasebno nastanitev, prevoz in pomoč, kot tudi na spletu, med drugim v družbenih medijih, na primer za spletno oglaševanje spolnih storitev z ukrajinskimi ženskami.

2.2. Trendi v trgovini z ljudmi

2.2.1 Žrtve (spol, starost, državljanstvo)

V obdobju poročanja 2019–2020 je bilo v EU registriranih **14 311 žrtev trgovine z ljudmi**. To število je nekoliko večje od števila, zabeleženega v EU v prejšnjem dveletnem obdobju (14 145). Leta 2021 je bilo število žrtev ocenjeno na 7 109¹¹. Zmanjšanje števila registriranih žrtev med letoma 2019 (7 777) in 2020 (6 534) je verjetno povezano s pandemijo COVID-19, ki je prinesla izzive pri prepoznavanju žrtev trgovine z ljudmi. Opozoriti je treba, da je **dejansko število žrtev verjetno precej večje**, kot kažejo sporočeni podatki, saj statistični podatki zajemajo le žrtve, za katere izve eden od registracijskih subjektov, številne žrtve pa ostanejo neodkrite.

Trgovina z ljudmi ostaja kaznivo dejanje, ki ima pomemben vidik spola. **Ženske in dekleta so predstavljale 63 %** vseh registriranih žrtev v EU. Vendar se je delež moških žrtev (33 %) ¹² v primerjavi z obdobjem 2017–2018 (23 %) ¹³ povečal.

53 % žrtev je imelo državljanstvo EU, 43 % pa državljanstvo držav nečlanic EU¹⁴. Med prvimi petimi državami EU, kar zadeva državljanstvo žrtev trgovine z ljudmi, so bile po številkah Romunija, Francija, Italija, Bolgarija in Poljska. Med prvimi petimi državami, ki niso članice EU, kar zadeva državljanstvo žrtev trgovine z ljudmi v EU, so bile Nigerija, Kitajska, Moldavija, Pakistan in Maroko. 37 % vseh registriranih žrtev je imelo državljanstvo države, v kateri so bile registrirane (notranja trgovina z ljudmi). Vse ali skoraj vse žrtve, ki so jih registrirale Estonija, Madžarska, Bolgarija, Romunija in Slovaška, so imele državljanstvo zadevne države.

¹¹ EUROSTAT je začel zbiranje podatkov za leto 2021, ki pa ga ni bilo mogoče v celoti dokončati, saj nekatere države članice niso pravočasno zagotovile celotnega podatkovnega niza. Zato je EUROSTAT pripravil ocene za manjkajoče države članice na podlagi vrednosti iz prejšnjih let. DE in SE nista mogli predložiti podatkov o številu žrtev.

¹² V poročilu seštevek odstotkov za iste kazalnike in leto poročanja ni vedno 100 %, ker so države članice nekatere žrtve registrirale pod kategorijama „neznano“ ali „drugo“. Podrobnejše informacije so na voljo v delovnem dokumentu služb Komisije o statistični analizi.

¹³ Pri 4 % zabeleženih žrtev trgovine z ljudmi je bil navedeni spol „neznano“.

¹⁴ Pri 2 % registriranih žrtev je bilo državljanstvo „neznano“, pri 2 % pa „drugo“. Te ocene je pripravil Eurostat na podlagi podatkov, ki jih je pridobil od držav članic prek nacionalnih statističnih organov.

2.2.2 Trgovina z ljudmi za spolno izkoriščanje

Trgovina z ljudmi za spolno izkoriščanje je bila v obdobju 2019–2020 še naprej **najbolj razširjena oblika izkoriščanja** v EU (51 %). Velika večina žrtev je ženskega spola (87 %), od tega je 73 % žensk in 27 % deklet.

Sektorji z visokim tveganjem za spolno izkoriščanje ostajajo enaki kot v prejšnjih letih, tj. prostitucija, agencije za spremstvo in storitve spremstva, pornografska industrija, masažne storitve, bari in nočni klubi. Države članice so med pandemijo zaznale porast nasilja nad ženskami in dekleti. Europol je poudaril, da se izkoriščevalske spolne storitve oglašujejo na spletnih straneh za spremstvo in zmenke ter na platformah družbenih medijev. Vse pogosteje se poroča o „spolnih turnejah“, med katerimi žrtve potujejo v različna mesta, kjer se s strankami srečujejo v najetih stanovanjih in hotelskih sobah. Kot je navedeno zgoraj, so države članice tudi potrdile, da se tehnologija široko uporablja kot sredstvo za novačenje, oglaševanje in spolno izkoriščanje žrtev. Poleg tega Europol poroča, da trgovci z ljudmi žrtve zwabijo v sklenitev prostovoljnih poslovnih dogovorov, v okviru katerih privolijo v prostitucijo in izročitev dela svojega zaslužka v zameno za zaščito in pomoč pri upravnih zadevah. Osebe, ki so v takšnem položaju, se ne dojemajo nujno kot žrtve, zato jih trgovci z ljudmi lažje izkoriščajo.

Države članice¹⁵ so pogosto poročale, da je ena od glavnih držav izvora žrtev trgovine z ljudmi za spolno izkoriščanje Nigerija. Poleg tega je več držav članic¹⁶ skupaj z Europolom opozorilo na povečanje števila južnoameriških žensk in transspolnih oseb, ki so žrtve trgovine z ljudmi za spolno izkoriščanje.

2.2.3 Trgovina z ljudmi za izkoriščanje delovne sile

Trgovina z ljudmi za izkoriščanje delovne sile je druga najpogostejša oblika trgovine z ljudmi v EU (28 %). V primerjavi z obdobjem 2017–2018 se je **znatno povečala** (15 %). Med žrtvami trgovine z ljudmi za izkoriščanje delovne sile je največ moških (66 %), 34 % žrtev pa je ženskega spola. Trgovina z ljudmi za izkoriščanje delovne sile je prevladujoča oblika izkoriščanja v sedmih državah članicah¹⁷. Europol je poudaril, da se o trgovini z ljudmi za izkoriščanje delovne sile v EU sicer poroča pogosteje kot prej, vendar veliko primerov ostaja neodkritih.

Kriminalne mreže, ki se ukvarjajo s trgovino z ljudmi za izkoriščanje delovne sile, večinoma delujejo v podjetjih, ki zelo pogosto poslujejo z gotovino in zaposlujejo veliko delavcev, ki prejemajo nizke plače, pa tudi sezonskih delavcev. Med te sektorje z zelo visokim tveganjem spadajo kmetijstvo, gradbeništvo, gozdarstvo, predelava hrane, montažne linije, gostinstvo, trgovino na drobno, avtopralnice, kozmetične in čistilne storitve, prevoz, gospodinjstvo in pomoč na domu. Trgovci z ljudmi svoje žrtve za izkoriščanje delovne sile vse pogosteje novačijo prek spleta, tako da ustanovijo agencije za zaposlovanje ali sodelujejo s temi agencijami in podizvajalci, da bi zagotovili pravno krinko za svoje dejavnosti.

Medtem ko so žrtve izkoriščanja delovne sile večinoma moški (66 %), je več držav članic poročalo, da so tudi ženske vse pogosteje žrtve trgovine z ljudmi za izkoriščanje delovne sile (34 %), zlasti pri delu v gospodinjstvu ali storitvah čiščenja. Pogosto ostanejo

¹⁵ Vključno z Belgijo, Francijo, Irsko, Španijo in Švedsko.

¹⁶ Estonija, Francija, Nizozemska in Španija.

¹⁷ Belgija, Italija, Latvija, Luksemburg, Malta, Poljska, Slovaška.

spregledane, saj njihovo izkoriščanje običajno poteka v zasebni sferi, veliko pa jih prihaja iz držav nečlanic EU.

V obdobju 2019–2020 je bil v EU registriran skoraj enak delež žrtev trgovine z ljudmi za izkoriščanje delovne sile iz EU (45 %) ¹⁸ in držav zunaj EU (50 %). Vendar so države članice poudarile, da so tej obliki izkoriščanja še posebno izpostavljeni migranti. Pogosto jih trgovci z ljudmi iste narodnosti novačijo v njihovi državi izvora, v EU pa jih zvabijo obeti višjih plačil.

Države članice ¹⁹ so poročale, da žrtve iz držav nečlanic EU pogosto vstopijo v EU z vizumom, čeprav trgovci z ljudmi včasih uporabljajo lažne dokumente (npr. identitetno prevaro, lažne pogodbe o zaposlitvi in zakonita delovna dovoljenja, pridobljena prek navideznih družb in z zlorabo zakonitih poti). Nekatere države članice ²⁰ so navedle, da so žrtve iz držav nečlanic EU, zlasti iz Azije (npr. Vietnama), pogosto prisiljene delati, na primer v salonih za nohte ali v nasadih konoplje, da bi poplačale dolgove, nastale zaradi potnih stroškov.

Države članice niso sporočile podatkov o pravnih osebah, ki so bile v obdobju 2019–2020 predmet preiskav, pregona ali obsodb zaradi kaznivih dejanj trgovine z ljudmi.

2.2.4 Trgovina z ljudmi za druge oblike izkoriščanja

V obdobju poročanja je bilo **11 %** vseh primerov trgovine z ljudmi, ki niso bili povezani s spolnim izkoriščanjem in izkoriščanjem delovne sile ²¹. Takšne oblike izkoriščanja vključujejo prisilne kriminalne dejavnosti, prisilno prosjačenje, nezakonito odstranitev organov in „druge“ oblike, ki niso vključene v opredelitev iz člena 2(3) Direktive 2011/36/EU, kot so nezakonite posvojitve, prisilne in navidezne poroke, nezakonito nadomestno materinstvo in goljufije na področju socialnih ugodnosti ²².

Čeprav so **prisilne kriminalne dejavnosti in prisilno prosjačenje** zadevali le 3 % vseh registriranih žrtev v EU v obdobju 2019–2020, je več držav članic ²³ poročalo o povečanju teh oblik izkoriščanja. Prisilne kriminalne dejavnosti so pogosto povezane s krajo, manjšimi kaznivimi dejanji, žeparjenjem, tatvinami v trgovinah in prodajo prepovedanih drog. Prisilno prosjačenje je bila druga najpogostejša oblika izkoriščanja v Estoniji (20 %), prisilne kriminalne dejavnosti pa so bile druga najpogostejša oblika izkoriščanja v Grčiji (42 %).

Države članice so poročale, da so ženske, otroci in migranti brez urejenega statusa še posebno izpostavljeni trgovini z ljudmi za te namene. Žrtve so pogosto iz prikrajšanih okolij, brezdomne ali odvisne od alkohola ali drugih substanc. Nekatere države članice ²⁴ so poudarile, da so žrtve trgovine z ljudmi za prisilno prosjačenje večinoma pripadniki romskih skupnosti in invalidi. Podatki o številu žrtev trgovine z ljudmi za prisilno prosjačenje v obdobju 2019–2020 kažejo, da je bilo 47 % žrtev otrok ²⁵.

¹⁸ Pri 5 % registriranih žrtev trgovine z ljudmi za izkoriščanje delovne sile je bilo državljanstvo navedeno kot „drugo“.

¹⁹ Belgija, Ciper, Estonija, Francija, Litva in Malta.

²⁰ Belgija, Irska in Španija.

²¹ V obdobju 2017–2018 so druge oblike izkoriščanja predstavljale 18 % primerov trgovine z ljudmi v EU.

²² Pri preostalih 10 % zabeleženih žrtev trgovine z ljudmi je bila navedena oblika izkoriščanja „neznana“.

²³ Bolgarija, Hrvaška, Grčija, Irska, Romunija in Španija.

²⁴ Avstrija in Bolgarija.

²⁵ 31 % jih je bilo odraslih, 22 % pa neznanih.

Več držav članic²⁶ je poročalo o primerih trgovine z ljudmi za **prisilne in navidezne poroke**, ki večinoma prizadenejo ranljive migrantke in etnične manjšine, kot so Romi. Države članice so poudarile, da so žrtve te oblike izkoriščanja pogosto tudi žrtve trgovine z ljudmi za spolno izkoriščanje, izkoriščanje delovne sile ali prisilno prosjačenje. Po podatkih Eurojusta so ženske, ki prihajajo iz romskih skupnosti v državah članicah, še posebno izpostavljene trgovini z ljudmi in izkoriščanju za navidezne poroke z namenom omogočiti prost vstop in gibanje državljanov tretjih držav v EU²⁷. Poleg tega je Evropski inštitut za enakost spolov poročal, da so ženske in dekleta, ki so žrtve prisilnih porok, pogosto skrite v zasebnih gospodinjstvih in v sektorju prostitucije, kar otežuje njihovo odkrivanje in prepoznavanje.

Europol, Eurojust in nekatere države članice²⁸ so poročali o primerih trgovine z ljudmi za **nezakonito nadomestno materinstvo in prisilno nosečnost**, ko ženske novačijo, da bi za obljubljeni plačilo oddale svoje novorojenčke ali sodelovale v nezakonitih programih nadomestnega materinstva.

Nekatere države članice so poročale tudi o trgovini z ljudmi za **odstranitev organov²⁹ in goljufije na področju socialnih prejemkov³⁰**. Ti obliki izkoriščanja sta v obdobju 2019–2020 zadevali manj kot 1 % registriranih primerov v EU.

2.2.5 Trgovina z otroki

Skoraj vsaka četrta žrtev trgovine z ljudmi v obdobju 2019–2020 je bila otrok (**23 %**). Med otroki je bila večina žrtev ženskega spola (75 %). Med registriranimi otroki, ki so bili žrtve trgovine z ljudmi, je bilo nesorazmerno več državljanov EU (85 %), od tega jih je bilo 75 % zabeleženih v državi njihovega državljanstva. 10 % otrok, ki so bili žrtve trgovine z ljudmi, je bilo državljanov držav nečlanic EU³¹. Polovica registriranih otrok je bila žrtev trgovine z ljudmi za spolno izkoriščanje (50 %), 17 % jih je bilo žrtev trgovine z ljudmi za izkoriščanje delovne sile, 4 % pa za prisilno prosjačenje³².

Na spletnih straneh za zmenke in spremstvo se otroci, ki so žrtve trgovine z ljudmi, pogosto oglašujejo kot odrasli. Otroci se oglašujejo tudi na posebnih spletnih straneh, na katerih odrasli izrecno iščejo spolna srečanja z otroki. Otroci so pogosto zlorabljeni tudi v skrivnih okoljih, kot so javne hiše, včasih pa tudi v javnih prostorih (hoteli, restavracije, seks klubi ter nočni in striptiz klubi).

Več držav članic³³ je poudarilo, da trgovci z ljudmi uporabljajo metodo „zapeljevalca“, da bi otroke in mlade ženske zvalili v spolno izkoriščanje. V obdobju poročanja sta Europol in Eurojust zlasti zagotavljala podporo Romuniji, Franciji in Španiji v dveh različnih operacijah, usmerjenih proti kriminalnim mrežam, ki so žrtve novačile z metodo „zapeljevalca“. „Zapeljevalci“ so trgovci z ljudmi, ki običajno delujejo tako, da mlada

²⁶ Bolgarija, Ciper, Irska, Grčija in Litva.

²⁷ Eurojust, *Report on national legislation and Eurojust casework on sham marriages* (Poročilo o nacionalni zakonodaji in primerih navideznih porok, ki jih je obravnaval Eurojust) (2020), [sham-marriage-oct-2020-redacted.pdf \(europa.eu\)](#)

²⁸ Bolgarija, Ciper in Grčija.

²⁹ Grčija, Nizozemska in Poljska.

³⁰ Ciper, Litva in Slovaška.

³¹ Pri 3 % evidentiranih otrok, ki so bili žrtve trgovine z ljudmi, je bilo državljanstvo navedeno kot „neznano“, pri 2 % pa kot „drugo, neopredeljeno“.

³² 8 % jih je bilo registriranih zaradi drugih oblik izkoriščanja. Pri 20 % registriranih otrok, ki so bili žrtve trgovine z ljudmi, je bila oblika izkoriščanja neznana.

³³ Belgija, Bolgarija, Estonija, Finska, Madžarska, Luksemburg, Romunija in Španija.

dekleta ali fante pripravijo do tega, da se zaljubijo vanje, ali z mladimi manipulirajo še na druge načine z namenom izkoriščanja, na primer v spolni industriji. Dandanes se „zapeljivalci“ hitreje in pogosteje zatekajo k ustrahovanju svojih žrtev z izsiljevanjem in nasiljem³⁴.

Europol in več držav članic³⁵ so poročali, da družinski klani v EU še naprej prodajajo svoje in druge otroke, ki živijo v istih skupnostih z njimi, predvsem za prosjačenje, žeparjenje in tatvine v trgovinah ali za hišne pomočnike. Kriminalne mreže, ki delujejo v EU, pri različnih vrstah kaznivih dejanj, kot so žeparjenje, tatvine v trgovinah ali prodaja predmetov, uporabljajo tudi otroke, ki pogosto prihajajo iz držav nečlanic EU³⁶. Z otroki se trguje tudi v okviru nezakonitih posvojitvenih shem³⁷.

2.2.6 Trgovina z ljudmi v okviru migracij

Trgovina z ljudmi je bila še naprej izziv v okviru migracij³⁸, zlasti v nekaterih državah članicah, ki so poročale, da ima večina žrtev migrantsko ozadje. Nedovoljene migracije so bile za mreže trgovine z ljudmi priložnost za dobiček ter so migrante izpostavljale različnim oblikam trgovine z ljudmi ne le v ciljnih državah, temveč tudi na tranzitnih točkah in v migracijskih taboriščih. Obstaja jasna povezava s tihotapljenjem migrantov, saj se žrtve novačijo v državi izvora, včasih z obljubo ugledne zaposlitve v EU, v ciljnih državah pa so žrtve trgovine z ljudmi za prisilno delo ali spolno izkoriščanje, da bi poplačale stroške prevoza, s katerim so prišle v EU³⁹. V tem primeru so trgovci z ljudmi pogosto iste narodnosti ali iz iste etnične skupine kot žrtve⁴⁰. Obstajajo primeri prostovoljnega novačenja s strani drugih žrtev⁴¹, pa tudi nenamerne novačenja na podlagi informacij, posredovanih državam izvora glede možnosti za pridobitev zaposlitve ali dovoljenja za prebivanje v ciljnih državah⁴². Obstajajo tudi številni primeri trgovine z migranti, ki so v EU prispeli po zakonitih poteh in bili pozneje izkoriščani⁴³.

3. UKREPI EU IN DRŽAV ČLANIC ZA OBRAVNAVANJE TRGOVINE Z LJUDMI

3.1 Celovit pristop k obravnavi trgovine z ljudmi

Komisija je aprila 2021 sprejela **Strategijo EU za boj proti trgovini z ljudmi (2021–2025)**⁴⁴, ki s celovitim pristopom zajema vse od preprečevanja kaznivih dejanj in zaščite žrtev do pregona in obsodbe trgovcev z ljudmi. Kot je navedeno v oddelkih v

³⁴ [‘Loverboys’ | Human trafficking and people smuggling | \(„Zapeljevalci“, trgovina z ljudmi in njihovo tihotapljenje\) Government.nl.](#)

³⁵ Grčija, Madžarska in Romunija.

³⁶ Europol, 2021 EU Serious and Organised Crime Threat Assessment (Ocena ogroženosti EU zaradi hudih kaznivih dejanj in organiziranega kriminala iz leta 2021), na voljo na: [povezava](#).

³⁷ Europol in Slovaška.

³⁸ Irska, Grčija, agencija FRONTEX in organizacije civilne družbe.

³⁹ Francija in Španija.

⁴⁰ Italija in Švedska.

⁴¹ Francija.

⁴² Portugalska.

⁴³ Francija in Malta.

⁴⁴ COM(2021) 171 final.

nadaljevanju, so številne pravne, politične in operativne pobude, napovedane na štirih področjih strategije EU, znatno napredovale ali so se že začele izvajati⁴⁵.

Eden od prednostnih ukrepov strategije EU je **ocena Direktive 2011/36/EU**⁴⁶. V oceni je bilo ugotovljeno, da Direktiva pomeni zanesljiv okvir za preprečevanje trgovine z ljudmi in boj proti njej ter za zaščito žrtev, poleg tega je na ravni EU zagotovila skupno podlago za obravnavanje teh kaznivih dejanj. Vendar je bilo opredeljenih tudi več težav, ki ovirajo zmanjševanje obsega kaznivih dejanj, zagotavljanje učinkovitega odziva organov kazenskega pregona in sodstva proti trgovcem z ljudmi, pa tudi zgodnje prepoznavanje žrtev ter zagotavljanje pomoči in podpore zanje. Da bi odpravili te pomanjkljivosti, je Komisija 13. decembra 2022 predlagala direktivo o spremembi Direktive 2011/36/EU o preprečevanju trgovine z ljudmi in boju proti njej ter zaščiti njenih žrtev⁴⁷. Poleg tega so v skladu z rezultati ocene ključni nezakonodajni ukrepi strategije EU še naprej zelo pomembni za izboljšanje izvajanja Direktive v državah članicah.

V strategiji EU je poudarjena potreba po izboljšanju evidentiranja in zbiranja podatkov o trgovini z ljudmi za zagotavljanje zanesljivih in primerljivih informacij, ki omogočajo oblikovanje prilagojenih politik. Komisija je leta 2021 z dveletnega prešla na letno zbiranje podatkov, ki bodo skupaj s podatki za prejšnja leta poročanja na voljo na spletnem mestu Eurostata⁴⁸. Komisija predlaga spremembo Direktive 2011/36/EU, da bi za države članice **zbiranje podatkov o trgovini z ljudmi in vsakoletno sporočanje teh statističnih podatkov Komisiji** postalo obvezno. To bo omogočilo ažurnejši pregled in spremljanje razsežnosti tega pojava v EU.

Finančna sredstva za boj proti trgovini z ljudmi so bila zagotovljena v okviru delovnih programov tematskih instrumentov za obdobje 2021–2022 iz Sklada za azil, migracije in vključevanje (AMIF)⁴⁹ ter Sklada za notranjo varnost (ISF)⁵⁰ (s skupnim proračunom v višini 13 milijonov EUR za ukrepe Unije ter posebne ukrepe v okviru neposrednega in deljenega upravljanja).

Sedanji **koordinator EU za boj proti trgovini z ljudmi**⁵¹ je bil imenovan 1. julija 2021. Od takrat se je srečal z različnimi deležniki v državah članicah in državah nečlanicah EU ter okrepil sodelovanje z mednarodnimi organizacijami v okviru izvajanja direktive o boju proti trgovini z ljudmi in strategije EU za boj proti trgovini z ljudmi. Potekalo je šest srečanj mreže nacionalnih poročevalcev in enakovrednih mehanizmov EU ter štiri srečanja platforme civilne družbe EU za boj proti trgovini z ljudmi. Koordinator EU za boj proti trgovini z ljudmi je v tesnem sodelovanju z nacionalnimi poročevalci in koordinatorji, agencijami EU, organizacijami civilne družbe, Ukrajino in Moldavijo pripravil **skupni načrt za boj proti trgovini z ljudmi**⁵² in usklajeval njegovo

⁴⁵ Zmanjšanje povpraševanja, ki spodbuja trgovino z ljudmi za vse oblike izkoriščanja, razbitje poslovnega modela trgovcev z ljudmi, zaščita, podpora in opolnomočenje žrtev s posebnim poudarkom na ženskah in otrocih ter mednarodna razsežnost.

⁴⁶ SWD(2022) 427.

⁴⁷ Predlog Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu o spremembi Direktive 2011/36/EU o preprečevanju trgovine z ljudmi in boju proti njej ter zaščiti njenih žrtev (COM(2022) 732).

⁴⁸ Podatki bodo objavljeni na spletnem mestu Eurostata ([Database - Eurostat \(europa.eu\)](#)) v zavihku Population and social conditions/Crime and criminal justice (Prebivalstvo in socialne razmere/Kazniva dejanja in kazensko pravosodje).

⁴⁹ [AMIF - Thematic Facility Work Programme 2021-2022 en.pdf \(europa.eu\)](#).

⁵⁰ [ISF - Thematic Facility Work Programme 2021-2022 en.PDF \(europa.eu\)](#).

⁵¹ [EU Anti-Trafficking Coordinator \(europa.eu\)](#).

⁵² [A new Anti-Trafficking Plan to protect people fleeing the war in Ukraine \(europa.eu\)](#).

izvajanje, da bi obravnavali tveganja trgovine z ljudmi in podprli morebitne žrtve med tistimi, ki bežijo pred vojno v Ukrajini.

Trgovina z ljudmi se obravnava tudi s celovitim pristopom na nacionalni ravni. V obdobju poročanja so države članice sprejele pravne in politične instrumente za boj proti trgovini z ljudmi in podporo izvajanju Direktive 2011/36/EU. Ti so vključevali **nove ali prenovljene nacionalne strategije in akcijske načrte**⁵³, sklope **smernic, protokolov in postopkov**⁵⁴, namenjenih podpori ustreznim deležnikom pri odkrivanju, prepoznavanju in zaščiti žrtev, ter ukrepe za **usklajevanje prizadevanj v boju proti trgovini z ljudmi**⁵⁵.

3.2 Preprečevanje trgovine z ljudmi in zmanjševanje povpraševanja, ki spodbuja taka kazniva dejanja

V strategiji EU je poudarjeno, da se kljub pobudam za preprečevanje povpraševanje po uporabi storitev izkoriščanih žrtev ne zmanjšuje. Statistični podatki za obdobje 2019–2020 o kaznivih dejanjih **uporabe storitev žrtev trgovine z ljudmi** kažejo, da je 11 držav članic poročalo o skupno 159 osumljencih, 46 kazenskih pregonih in 51 obsodbah. Te številke so bistveno nižje kot v prejšnjem obdobju poročanja⁵⁶, kar je morda povezano z vplivom pandemije COVID-19 na sistem kazenskega pravosodja.

Eden od ključnih ukrepov strategije EU je bila ocena možnosti za spremembo določb Direktive 2011/36/EU o **inkriminaciji uporabe storitev, pri katerih se izkoriščajo žrtve trgovine z ljudmi**. Države članice imajo različne pristope k odvratanju in zmanjševanju povpraševanja ter niso vse uporabile **člena 18(4) Direktive 2011/36/EU**, ki od njih zahteva, da **proučijo možnost sprejetja ukrepov za inkriminacijo zavestne uporabe storitev, v katere so žrtve prisiljene**. V obdobju poročanja je Madžarska sprejela novo zakonodajo, ki inkriminira zavestno uporabo storitev, v katere so prisiljene žrtve trgovine z ljudmi, in zvišala kazni za uporabnike, kadar je žrtev otrok. Nizozemska je inkriminirala uporabo spolnih storitev, če je uporabnik vedel ali je imel resne razloge za sum, da je oseba žrtev trgovine z ljudmi. Kazni so višje, če je žrtev otrok. Leta 2021 je Nemčija, ki je že inkriminirala uporabo spolnih storitev, v katere so žrtve prisiljene, sprejela strožji pristop, saj je uvedla kazensko odgovornost za uporabo spolnih storitev, v katere so žrtve prisiljene, iz malomarnosti. Ciper je leta 2019 spremenil svojo zakonodajo in zvišal kazni za kaznivo dejanje uporabe kakršnih koli storitev, v katere so žrtve prisiljene, ter odpravil zahtevo, da mora imeti uporabnik v primerih spolnega izkoriščanja „utemeljen sum“. Poleg tega v nekaterih državah članicah, kot sta Slovaška in Španija, potekajo razprave o inkriminaciji zavestne uporabe storitev, v katere so žrtve prisiljene, in povpraševanja po spolnih storitvah. Tri države članice⁵⁷ so prav tako izvedle ali še izvajajo oceno ustrezne zakonodaje, ki inkriminira uporabo storitev, v katere so žrtve prisiljene.

Da bi okrepili odziv kazenskega pravosodja na odvratanje od povpraševanja, Komisija predlaga spremembo Direktive 2011/36/EU, katere cilj je, da se **zavestna uporaba**

⁵³ Avstrija, Belgija, Bolgarija, Ciper, Češka, Španija, Madžarska, Italija, Irska, Grčija, Finska, Litva, Latvija, Nizozemska, Romunija, Slovaška in Portugalska.

⁵⁴ Nemčija, Hrvaška, Grčija, Italija, Litva, Luksemburg in Latvija.

⁵⁵ Nemčija.

⁵⁶ V obdobju poročanja 2017–2018 je 11 držav članic poročalo o skupno 170 osumljencih, 162 kazenskih pregonih in 133 obsodbah v zvezi s kaznivimi dejanji uporabe storitev žrtev trgovine z ljudmi.

⁵⁷ Irska, Francija in Luksemburg.

storitev, v katere so prisiljene žrtve trgovine z ljudmi, obvezno opredeli kot kaznivo dejanje.

Komisija je v skladu s strategijo EU sprejela več ukrepov, katerih cilj je obravnavati **odgovornost družb in podjetij** pri zmanjševanju povpraševanja po trgovini z ljudmi in odkrivanju morebitnih primerov trgovine z ljudmi **v njihovih dejavnostih in dobavnih verigah**. Komisija in Evropska služba za zunanje delovanje sta julija 2021 objavili smernice za pomoč podjetjem v EU pri sprejemanju ustreznih ukrepov za obravnavo tveganja prisilnega dela pri njihovem poslovanju in v njihovih dobavnih verigah⁵⁸. Poleg tega predlog Komisije za **direktivo o skrbnem pregledu v podjetjih glede trajnostnosti** določa horizontalni okvir za spodbujanje prispevka podjetij, ki delujejo na enotnem trgu, k spoštovanju človekovih pravic v okviru njihovega poslovanja in vrednostnih verig, in sicer s prepoznavanjem, preprečevanjem, blaženjem in obravnavanjem njihovega negativnega vpliva na človekove pravice, vključno s trgovino z ljudmi. Komisija je 14. septembra 2022 predstavila **predlog uredbe o prepovedi proizvodov, proizvedenih s prisilnim delom, na trgu Unije**⁵⁹. Ti predlogi bodo – po sprejetju – okrepili prizadevanja Unije za strožje uveljavljanje odgovornosti pravnih oseb za kazniva dejanja trgovine z ljudmi. Na nacionalni ravni so države članice sprejele ali nameravajo sprejeti ukrepe, s katerimi bi podjetja nad določeno velikostjo zavezale k izvajanju skrbnega pregleda v celotni dobavni verigi za odkrivanje in preprečevanje morebitnega izkoriščanja delovne sile. V Nemčiji bo 1. januarja 2023 začel veljati zakon o skrbnem pregledu podjetij v dobavnih verigah. Belgija, Finska, Nizozemska in Romunija si prizadevajo za sprejetje podobne zakonodaje. Belgija je pripravila tudi zbirko orodij s smernicami za podjetja za prepoznavanje kršitev človekovih pravic in izkoriščanja delovne sile.

Poleg tega je Komisija predlagala ukrepe⁶⁰ za okrepitev učinkovitosti **direktive o sankcijah zoper delodajalce**⁶¹, ki prepoveduje zaposlovanje državljanov in državljanek tretjih držav, ki nezakonito prebivajo v EU, vključno z žrtvami trgovine z ljudmi. V sporočilu je pojasnjeno, da bo Komisija spodbujala izmenjavo dobrih praks pri prepoznavanju žrtev izkoriščanja in trgovine z ljudmi, tudi s skupnimi inšpekcijskimi pregledi s posebnimi enotami. Komisija sodeluje na sestankih z evropsko platformo za boj proti neprijavljenemu delu v okviru Evropskega organa za delo, ki sodeluje z inšpektorati za delo v državah članicah, da bi se izboljšala ozaveščenost o neprijavljenem delu in delovnem izkoriščanju ter da bi se izmenjevale prakse glede prepoznavanja morebitnih žrtev trgovine z ljudmi. Poleg tega Evropski organ za delo sodeluje v operativnih ukrepih evropske večdisciplinarne platforme proti grožnjam kriminala (EMPACT), ki obravnavajo trgovino z ljudmi za izkoriščanje delovne sile.

V strategiji EU je navedeno, da so **kampanje ozaveščanja** o tveganjih trgovine z ljudmi pomembne za odkrivanje in preprečevanje kaznivih dejanj. Države članice⁶² so kampanje ozaveščanja o trgovini z ljudmi med drugim izvajale prek družbenih medijev, z videoposnetki, letaki, plakati ter v medijih in šolah. Nekatere države članice⁶³ so uvedle

⁵⁸ [Nove smernice EU pomagajo podjetjem v boju proti prisilnemu delu \(europa.eu\)](https://europa.eu/europa/nove-smernice-eu-pomagajo-podjetjem-v-boju-proti-prisilnemu-delu).

⁵⁹ COM(2022) 453 final.

⁶⁰ COM(2021) 592 final.

⁶¹ Direktiva 2009/52/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. junija 2009 o minimalnih standardih glede sankcij in ukrepov zoper delodajalce nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav (UL L 168, 30.6.2009, str. 24).

⁶² Kot so Belgija, Bolgarija, Hrvaška, Finska, Madžarska, Luksemburg, Latvija, Malta, Portugalska in Španija.

⁶³ Belgija in Nizozemska.

kampanje, namenjene strankam v družbenih medijih, na spletnih straneh za zmenke in platformah za oglaševanje spolnih storitev, da bi jih ozavestile o tveganjih trgovine z ljudmi in jih spodbudile k odgovornejšemu ravnanju. Druge države članice⁶⁴ so izvajale kampanje ozaveščanja o pravicah delavcev in varnih delovnih priložnostih ter o tveganjih trgovine z ljudmi za izkoriščanje delovne sile.

Države članice so kljub pandemiji COVID-19 še naprej izvajale **usposabljanje** za najrazličnejše deležnike, da bi jih usposobili za odkrivanje in prepoznavanje primerov trgovine z ljudmi, vključno z organi kazenskega pregona in pravosodnimi organi, osebjem na terenu, mejnimi policisti, uradniki za azil in priseljevanje, zdravstvenimi delavci, socialnimi delavci, socialnimi in delovnimi inšpektorji, konzularnim osebjem, občinskim osebjem ter letalskim osebjem.

3.3 Razbitje kriminalnega poslovnega modela trgovcev z ljudmi

Sodelovanje na področju preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj se je v obdobju 2019–2022⁶⁵ močno okrepilo, tako na ravni EU kot tudi na mednarodni ravni. To se odraža tudi v 29-odstotnem povečanju skupnega števila oseb, osumljenih trgovine z ljudmi, v primerjavi s prejšnjim obdobjem poročanja⁶⁶. Med vsemi osumljenci, registriranimi v EU v obdobju 2019–2020, jih je bilo 62 % državljanov EU.

Več držav članic⁶⁷ je poročalo o sodelovanju pri **operativnih ukrepih Evropske večdisciplinarne platforme proti grožnjam kriminala (EMPACT)**, namenjenih boju proti trgovini z ljudmi, tudi v sodelovanju z državami nečlanicami EU⁶⁸. Europol je podprl številne obsežne ukrepe po vsej EU na področju spolnega izkoriščanja, trgovine z otroki, izkoriščanja delovne sile (vključno z usmerjenimi ukrepi v kmetijskem sektorju) ter prisilnega prosjačenja in prisilne kriminalne dejavnosti. Še naprej je vodil skupno projektno skupino za zvezo na področju tihotapljenja migrantov in trgovine z ljudmi, ustanovljeno leta 2019, ki se osredotoča na razvoj usklajenih ukrepov na podlagi obveščevalnih podatkov za boj proti kriminalnim mrežam, vpletenim v tihotapljenje migrantov in trgovino z ljudmi. Poleg tega so države članice⁶⁹ izvajale dvostransko sodelovanje z drugimi državami članicami EU, državami nečlanicami EU⁷⁰ ter agencijami EU⁷¹ in Interpolom, med drugim pri preiskavah, napotitvi uradnikov za zvezo, usposabljanju in krepitvi zmogljivosti ter izmenjavi praks.

V obdobju 2019–2020 je bilo v EU zabeleženih **6 539 kazenskih pregonov** in **3 019 obsodb**. To pomeni rahlo povečanje v primerjavi s prejšnjim obdobjem poročanja⁷². Kljub temu se je število kazenskih pregonov v primerjavi s številom osumljencev zmanjšalo z 52 % v obdobju 2017–2018 na 43 % v obdobju 2019–2020. Število

⁶⁴ Bolgarija, Hrvaška, Italija, Nizozemska, Poljska in Španija.

⁶⁵ Europol je leta 2021 podprl 60 operativnih srečanj, v primerjavi z 32 operativnimi srečanji leta 2020. Samo v prvi polovici leta 2022 je podprl 37 operativnih srečanj.

⁶⁶ V obdobju 2019–2020 je bilo registriranih 15 214 osumljencev, v primerjavi z 11 788 registriranimi osumljenci v obdobju 2017–2018.

⁶⁷ Na primer Avstrija, Belgija, Ciper, Češka, Nemčija, Grčija, Španija, Finska, Francija, Hrvaška, Madžarska, Irska, Italija, Malta, Nizozemska, Portugalska, Romunija, Švedska in Slovaška.

⁶⁸ Kitajska, Nigerija, Vietnam, Balkan in Severna Afrika.

⁶⁹ Na primer Avstrija, Belgija, Bolgarija, Ciper, Grčija, Španija, Hrvaška, Italija, Latvija, Malta in Portugalska.

⁷⁰ Na primer Bosna in Hercegovina, Kitajska, Jordanija, Moldavija, Črna gora, Nigerija, Republika Severna Makedonija, Srbija, Turčija, Združeno kraljestvo itd.

⁷¹ Europol, Frontex in CEPOL.

⁷² V obdobju 2017–2018 je bilo zaradi kaznivih dejanj preganjanih 6 163 oseb.

obsojenih oseb v primerjavi s številom kazenskih pregonov se je v obdobju 2019–2020 povečalo z 39 % na 46 %⁷³. V letu 2021 je ocenjeno število kazenskih pregonov znašalo 4 452⁷⁴, ocenjeno število obsodb pa 2 507⁷⁵. Kljub splošnemu povečanju je absolutno število kazenskih pregonov in obsodb še vedno majhno, zlasti v primerjavi s številom registriranih žrtev in osumljencev.

Med letoma 2019 in 2021 je bilo Eurojustu za pomoč posredovanih 486 preiskav in kazenskih pregonov⁷⁶. Eurojust je v istem obdobju podprl 156 skupnih preiskav⁷⁷. Število preiskav in kazenskih pregonov, ki jih usklajuje Eurojust, se je zmanjšalo s 183 v letu 2019 na 163 v letu 2020 in na 140 v letu 2021, kar morda kaže na težave ali pomanjkanje ozaveščenosti držav članic pri posredovanju zadev agenciji EU. Več držav članic⁷⁸ je poročalo o sodelovanju v skupnih preiskovalnih skupinah, ki jih usklajuje Eurojust, tako z državami članicami EU kot tudi z državami nečlanicami EU.

Koordinator EU za boj proti trgovini z ljudmi je 14. junija 2022 skupaj z Eurojustom organiziral prvo srečanje **fokusne skupine specializiranih tožilcev** za boj proti trgovini z ljudmi, kar je eden od ključnih ukrepov strategije EU⁷⁹. Na srečanju so sodelovali tožilci in sodniki iz držav članic EU, da bi okrepili strokovno znanje in povečali pravosodno sodelovanje na področju boja proti trgovini z ljudmi, tudi v razmerah vojne v Ukrajini.

Kot je poudarjeno v strategiji EU, je za učinkovit boj proti trgovini z ljudmi pomembno **sistematično usposabljanje** organov kazenskega pregona in pravosodnih delavcev. Agencija CEPOL je še naprej zagotavljala usposabljanje o glavnih vidikih boja proti trgovini z ljudmi, kot so preprečevanje, pristop glede na spol in prilagojen otrokom, finančne in spletne preiskave, čezmejni kazenski pregon in pravosodno sodelovanje, pa tudi zgodnje prepoznavanje žrtev, pomoč in podpora žrtvam ter njihova zaščita.

Kot je bilo že navedeno, so se trgovci z ljudmi za vsako fazo trgovine z ljudmi čedalje pogosteje selili na **splet**. Komisija je kot enega od ključnih ukrepov strategije EU za boj proti trgovini z ljudmi razširila dejavnosti **internetnega foruma EU**, da bi razpravljala z internetnimi in tehnološkimi podjetji ter vključila ukrepe za preprečevanje, odkrivanje in odstranjevanje vsebin, povezanih s trgovino z ljudmi. Komisija poleg tega predlaga, da se v opredelitev trgovine z ljudmi vključijo kazniva dejanja trgovine z ljudmi, ki so storjena ali podprta z informacijskimi ali komunikacijskimi tehnologijami.

Poleg tega bo **Akt o digitalnih storitvah**⁸⁰ pomembno orodje za odkrivanje, spremljanje in odstranjevanje spletnih vsebin, povezanih s trgovino z ljudmi, saj za ponudnike posredniških storitev, kot so spletne platforme, uvaja obveznost potrebne skrbnosti, da bi zmanjšali nezakonite in škodljive spletne vsebine, vključno s trgovino z ljudmi.

⁷³ V obdobju 2017–2018 je bilo obsojenih 2 426 oseb.

⁷⁴ Vrednost za Portugalsko je bila ocenjena.

⁷⁵ Vrednosti za Nemčijo in Portugalsko sta bili ocenjeni.

⁷⁶ V prejšnjem obdobju poročanja (2017–2018) je bilo Eurojustu posredovanih 273 zadev, ki so se nanašale na trgovino z ljudmi.

⁷⁷ Eurojust je v obdobju 2017–2018 podprl 107 skupnih preiskovalnih skupin.

⁷⁸ Kot so Bolgarija, Finska, Nemčija, Madžarska, Irska, Malta, Španija in Romunija.

⁷⁹ [Focus group of prosecutors specialised in human trafficking meets for the first time \(Prvo srečanje fokusne skupine specializiranih tožilcev za boj proti trgovini z ljudmi\) | Eurojust | Agencija Evropske unije za pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah \(europa.eu\)](#).

⁸⁰ Uredba (EU) 2022/2065 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. oktobra 2022 o enotnem trgu digitalnih storitev in spremembi Direktive 2000/31/ES (Akt o digitalnih storitvah) (UL L 277, 27.10.2022, str. 1). Glej tudi [EUR-Lex - 32022R2065 - SL - EUR-Lex \(europa.eu\)](#).

Digitalizacija poslovnega modela trgovcev z ljudmi je organom kazenskega pregona prinesla priložnosti za odkrivanje žrtev in aretacijo trgovcev z ljudmi, zlasti s sledenjem in zbiranjem digitalnih dokazov, ki lahko prispevajo k pripravi zadeve in dopolnijo pričanje žrtve⁸¹. Več spletnih skupnih ukrepov, ki jih je usklajevala platforma EMPACT in so jih podprle agencije EU, vključno z Europolom, je bilo usmerjenih proti kriminalnim mrežam, ki spletna mesta in platforme družbenih medijev uporabljajo za novačenje žrtev za spolno izkoriščanje, vključno s spletnimi platformami, povezanimi z ranljivimi ukrajinskimi begunci⁸².

Države članice⁸³ so sprejele različne strategije za odkrivanje primerov trgovine z ljudmi, ki jih je olajšala uporaba tehnologije. Mednje spadajo spremljanje interneta (površinskega in temnega spleta) v kombinaciji z analizo odprtih virov obveščevalnih podatkov v realnem času, ustanovitev kibernetске enote, specializirane za boj proti trgovini z ljudmi, in napotitev „kibernetских patrolj“ s specializiranimi uradniki, ki izvajajo preiskave na internetu, ob upoštevanju ustreznih pravnih zahtev. Nekateri organi kazenskega pregona uporabljajo orodja za spletno žetje, razvita posebej za pridobivanje informacij s spletnih strani, zlasti za ugotavljanje tveganja in ranljivosti na spletnih mestih s storitvami za odrasle⁸⁴. Več držav članic je uvedlo sisteme, ki uporabnikom interneta omogočajo, da prijavijo vsebine in spletna mesta, za katere sumijo, da so povezani z nezakonitimi dejavnostmi, vključno s spolnim izkoriščanjem in izkoriščanjem delovne sile. Avstrija je navedla, da organi kazenskega pregona uporabljajo digitalne dokaze za sledenje delovnim uram in pogojem, logistiki prevoza, dnevnim prihodkom, grožnjam ter stalnemu nadzoru in zlorabi žensk, ki so žrtve trgovine z ljudmi.

Države članice⁸⁵ so izvajale delovne inšpekcije, da bi odkrile morebitne primere trgovine z ljudmi za izkoriščanje delovne sile, med drugim v okviru programa platforme EMPACT, imenovanega Trgovina z ljudmi. Nekatere države članice⁸⁶ so sprejele tudi posebne ukrepe za izboljšanje delovnih inšpekcij na področju trgovine z ljudmi, kot so zakonodajni akti, s katerimi se razširjajo pristojnosti finančnih organov za inšpekcije in preiskovanje, sklenitev sporazumov o sodelovanju med organi kazenskega pregona in organi za delo ter ustanovitev posebne enote inšpektorjev za delo, pristojnih za primere trgovine z ljudmi.

Poleg tega so države članice sprejele ukrepe za povečanje in izboljšanje uporabe **finančnih preiskav** v primerih trgovine z ljudmi, vključno z usposabljanjem organov kazenskega pregona in pravosodnih organov, razvojem javno-zasebnih partnerstev med finančnimi obveščevalnimi enotami, nacionalnimi organi za delo in bankami, krepitvijo zmogljivosti organov kazenskega pregona za vodenje preiskav pranja denarja v zvezi s primeri trgovine z ljudmi ter pripravo priročnikov o finančnih preiskavah in odvzemu

⁸¹ Europol, *The challenges of countering human trafficking in the digital era* (Izzivi boja proti trgovini z ljudmi v digitalni dobi) (2020), <https://www.europol.europa.eu/publications-events/publications/challenges-of-countering-human-trafficking-in-digital-era>.

⁸² Glej na primer: [20 countries spin a web for human traffickers during a hackathon \(20 držav v okviru hekatona pripravljajo past za trgovce z ljudmi\) | Europol \(europa.eu\)](#).

⁸³ Kot so Španija, Francija, Hrvaška in Nizozemska.

⁸⁴ Council of Europe Group of Experts on Action against Trafficking in Human Beings, *Online and technology-facilitate trafficking in human beings* (Skupina strokovnjakov pri Svetu Evrope za ukrepanje proti trgovini z ljudmi, Splet in tehnologija lajšata trgovino z ljudmi) (2022), <https://rm.coe.int/online-and-technology-facilitated-trafficking-in-human-beings-summary-/1680a5e10c>.

⁸⁵ Kot so Hrvaška, Francija, Irska in Nizozemska.

⁸⁶ Nemčija, Madžarska in Litva.

premoženjske koristi⁸⁷. Države članice so poročale tudi o zasegu in odvzemu sredstev in premoženjskih koristi v okviru kazenskih postopkov v zvezi s trgovino z ljudmi. **Predlog Komisije za novo direktivo o povrnitvi in odvzemu sredstev**⁸⁸ prispeva k boju proti trgovini z ljudmi, saj zagotavlja nov sklop pravil, s katerim se krepi odvzem premoženjske koristi od sledenja in identifikacije prek začasnega zavarovanja in upravljanja do odvzema in dokončne odtujitve premoženjske koristi in predmetov, uporabljenih za kazniva dejanja, vključno s trgovino z ljudmi.

Komisija predlaga spremembo Direktive 2011/36/EU za nadaljnjo uskladitev pravnega okvira EU, da bi se olajšalo čezmejno sodelovanje v primerih trgovine z ljudmi in obravnavale nastajajoče grožnje. Poleg že omenjenih sprememb sta **med oblike izkoriščanja, ki jih morajo države članice opredeliti kot kazniva dejanja, dodani še prisilna poroka in nezakonita posvojitve**, prav tako je **okrepljen režim sankcij za pravne osebe v zvezi s kaznivimi dejanji trgovine z ljudmi, storjenimi v njihovo korist**.

Komisija je leta 2022 v okviru Sklada za notranjo varnost (SNV) objavila razpis za zbiranje predlogov za ukrepe proti trgovini z ljudmi⁸⁹ s skupnim proračunom v višini 3 milijone EUR, katerega cilj je razbiti kriminalni poslovni model trgovcev z ljudmi. Boj proti trgovini z ljudmi je v celoti vključen v nepovratna sredstva platforme EMPACT, s katerimi se podpirajo multidisciplinarni ukrepi proti desetim prednostnim področjem kriminala, ki jih je Svet opredelil v okviru cikla EMPACT⁹⁰.

3.4 Zgodnje prepoznavanje žrtev, pomoč žrtvam in njihova zaščita

Komisija je leta 2022 v okviru programa AMIF objavila razpis za zbiranje predlogov za pomoč in podporo državljanom tretjih držav, ki so žrtve trgovine z ljudmi, ter njihovo vključevanje⁹¹, s skupnim proračunom v višini 4 milijone EUR. Razpis podpira konkretne nadv nacionalne ukrepe, katerih cilj je okrepiti vključevanje žrtev v državo gostiteljico, ob upoštevanju njihovih posebnih potreb in okoliščin ter žrtev med ranljivimi skupinami.

Agencije EU so poročale o svojih vlogah in ukrepih za zgodnje prepoznavanje in zaščito žrtev⁹². Agencija EUAA je razvila nabor orodij v zvezi z ranljivostjo, da bi zagotovila celovit pristop k vprašanju trgovine z ljudmi skupaj z drugimi ranljivostmi, pri čemer se je osredotočila tudi na žrtve s posebnimi potrebami. Agencija FRONTEX je razvila priročnike VEGA Otroci za boljše prepoznavanje potujočih otrok, ki so ogroženi na zračnih, kopenskih in morskih mejah. Priročnik agencije FRONTEX o profilih tveganja za trgovino z ljudmi je prav tako praktično in operativno pomembno orodje, katerega namen je odzvati se na potrebe mejnih policistov in nacionalnih organov na področju boja proti trgovini z ljudmi. Agencija FRA je pripravila priročnik za vodje usposabljanja

⁸⁷ Ciper, Nizozemska in Španija.

⁸⁸ [COM\(2022\) 245 final](#).

⁸⁹ [Portal za financiranje in javne razpise \(europa.eu\)](#).

⁹⁰ Sklepi Sveta o določitvi prednostnih nalog EU v boju proti hudim kaznivim dejanjem in organiziranemu kriminalu za EMPACT v obdobju 2022–2025, <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8665-2021-INIT/sl/pdf>.

⁹¹ [Portal za financiranje in javne razpise \(europa.eu\)](#).

⁹² [Joint report of the JHA agencies' network on the identification and protection of victims of human trafficking \(Skupno poročilo mreže agencij za pravosodje in notranje zadeve o prepoznavanju in zaščiti žrtev trgovine z ljudmi\) \(europa.eu\)](#).

o skrbništvu za otroke brez spremstva, vključno z otroki, ki so žrtve trgovine z ljudmi, in izvaja nadzor na mejah, da bi osebu pomagala pri prepoznavanju žrtev trgovine z ljudmi.

Države članice so sprejele ukrepe za povečanje in okrepitev **zgodnjega prepoznavanja** žrtev trgovine z ljudmi ter njihovo **napotitev na službe za pomoč** in podporo. Takšni ukrepi vključujejo orodja za odkrivanje in ocenjevanje, ki se uporabljajo v sprejemnih centrih, smernice za napotitev žrtev trgovine z ljudmi iz držav nečlanic EU, ki prispejo na letališča, ter razvoj projektov, smernic, protokolov, priročnikov in kazalnikov za odkrivanje znakov trgovine z ljudmi⁹³. Države članice so poročale tudi o usposabljanju uradnikov na terenu, policistov in mejnih policistov za zgodnje prepoznavanje morebitnih žrtev trgovine z ljudmi⁹⁴. Nekatere države članice⁹⁵ so v sodelovanju z organizacijami civilne družbe organizirale tudi multidisciplinarno usposabljanje, namenjeno prepoznavanju in zaščiti otrok, ki bi lahko postali žrtve trgovine z ljudmi, pri katerem so med drugim sodelovali službe za zaščito otrok ter osebe iz upravnega, pravosodnega in socialno-izobraževalnega sektorja.

Države članice so sprejele pobude za izboljšanje neformalnih ali formalnih **nacionalnih mehanizmov za napotitev**. Portugalska je na primer začela izvajati nacionalni mehanizem za napotitev, ki ga sestavlja protokol, v katerem so opredeljeni postopki za prepoznavanje in napotitev otrok, ki so (potencialne) žrtve trgovine z ljudmi. Francija razvija nacionalni mehanizem za napotitev v obliki dokumenta, ki bo vključeval kazalnike za prepoznavanje žrtev ter opredelitev vlog in pristojnosti zadevnih deležnikov. Irska je odobrila oblikovanje revidiranega nacionalnega mehanizma za napotitev, ki bo izbranim organizacijam civilne družbe med drugim omogočal napotitev žrtev. Komisija v spremembi Direktive 2011/36/EU predlaga, da bi se določila obveznost držav članic, da vzpostavijo nacionalne mehanizme za napotitev, namenjene zgodnjemu prepoznavanju žrtev ter pomoči in podpori tem žrtvam, v sodelovanju z ustreznimi podpornimi organizacijami, in imenujejo nacionalno kontaktno točko za napotitev žrtev.

Komisija je v skladu s strategijo EU spodbudila države članice, naj s sredstvi EU vzpostavijo **specializirana zatočišča za žrtve trgovine z ljudmi**. Vse države članice so navedle ukrepe za zagotovitev, da so vsem prepoznanim žrtvam zagotovljene **pomoč, podpora in zaščita** ob upoštevanju potreb glede na spol in posebnih potreb otrok. Ti ukrepi vključujejo nastanitev in specializirana zatočišča za odrasle žrtve in otroke ter zagotavljanje zdravstvene, psihološke in pravne pomoči. Organizacije civilne družbe morebitnim žrtvam trgovine z ljudmi ponujajo tudi različne svetovalne storitve ter jim zagotavljajo zaščito, zatočišče, zdravstveno, psihološko in psihiatrično pomoč ter pravno, socialno, izobraževalno in strokovno oskrbo.

Več držav članic⁹⁶ je poročalo o konkretnih zneskih odškodnin, dodeljenih žrtvam trgovine z ljudmi, ki so v enem letu znašale od 1 000 EUR do 29 295 EUR. Žrtve se še naprej srečujejo z ovirami pri dostopu do pravnega varstva in odškodnin, zlasti ker morda ne poznajo svojih pravic, nimajo informacij o civilnih ali kazenskih postopkih ali ne prebivajo zakonito v državah članicah. Države članice in organizacije civilne družbe so za žrtve kaznivih dejanj, vključno s trgovino z ljudmi, pripravile informativno gradivo o njihovih pravicah in ustreznih postopkih. Sprejele so tudi spremembe obstoječe zakonodaje; organizirale usposabljanje o zaslišanju žrtev za organe kazenskega pregona

⁹³ Na primer Belgija, Hrvaška, Estonija, Italija, Finska, Madžarska in Španija.

⁹⁴ Na primer Ciper, Finska, Latvija, Luksemburg in Romunija.

⁹⁵ Na primer Francija.

⁹⁶ Belgija, Latvija in Slovaška.

in specializirane službe; uredile prostore, namenjene zaslišanju žrtev trgovine z ljudmi, ter razvile nove postopke za oceno posebnih individualnih okoliščin žrtev, ki zahtevajo odškodnino⁹⁷.

Posebni ukrepi za preprečevanje, zaščito in podporo, predvideni v predlogu Komisije za direktivo o boju proti nasilju nad ženskami in nasilju v družini⁹⁸, dopolnjujejo ukrepe iz Direktive 2011/36/EU.

3.5 Mednarodna razsežnost

V strategiji EU je trgovina z ljudmi obravnavana kot nadnacionalno kaznivo dejanje. Skoraj polovica žrtev, registriranih v obdobju 2019–2020, so bili državljani držav nečlanic EU. Kot je napovedano v strategiji EU, je Komisija sprejela akcijski načrt EU za boj proti tihotapljenju migrantov (2021–2025)⁹⁹, katerega cilj je zagotoviti zaščito in pomoč tihotapljenim ranljivim migrantom, s posebnim poudarkom na otrocih in ženskah, ter prispevati k boju proti tihotapskim mrežam in onemogočiti njihovo dejavnost, v okviru katere žrtve prepeljejo v EU z namenom izkoriščanja.

Leta 2022 se je bilo treba zaradi ruske vojne agresije proti Ukrajini osredotočiti na odpravljanje groženj trgovine z ljudmi za osebe, ki bežijo pred vojno. EU je nemudoma ukrepala. Kot je bilo že navedeno, je bil 11. maja 2022 v okviru solidarnostne platforme potrjen **skupni načrt za boj proti trgovini z ljudmi**¹⁰⁰, ki je bil razvit in se izvaja pod vodstvom koordinatorja EU za boj proti trgovini z ljudmi v tesnem sodelovanju z nacionalnimi poročevalci in enakovrednimi mehanizmi, agencijami EU in Evropsko službo za zunanje delovanje. V načrtu so določeni konkretni ukrepi na ravni EU in priporočila za države članice za preprečevanje kaznivih dejanj, krepitev sodelovanja med organi kazenskega pregona in pravosodnimi organi ter zaščito morebitnih žrtev. Prav tako se v njem priznava pozitivna vloga misij EU na terenu, vključno z misijo EUAM Ukraine, ki ukrajinskim organom pomaga pri upravljanju meja in prispeva k lažjemu obvladovanju toka beguncev iz Ukrajine v EU. Svet je aktiviral tudi direktivo o začasni zaščiti¹⁰¹, s katero se je zmanjšala ranljivost oseb, ki bežijo pred vojno, za trgovino z ljudmi, hkrati pa je dopolnila ukrepe in priporočila iz skupnega načrta za boj proti trgovini z ljudmi.

Vsi ukrepi iz načrta so bili dokončani ali se še izvajajo. Komisija je zlasti vzpostavila posebno spletno stran, namenjeno ljudem, ki bežijo iz Ukrajine, pri čemer je vključila razdelek s praktičnimi nasveti za begunce, kako se izogniti temu, da bi postali žrtve trgovcev z ljudmi¹⁰². Sestavljen in na spletu objavljen je bil seznam namenskih telefonskih linij v okviru boja proti trgovini z ljudmi za pomoč v sili potencialnim žrtvam¹⁰³. V okviru operativnega akcijskega načrta EMPACT za boj proti trgovini z

⁹⁷ Češka, Francija, Nemčija, Litva in Nizozemska.

⁹⁸ [COM\(2022\) 105 final](#).

⁹⁹ COM(2021) 591 final.

¹⁰⁰ [A new Anti-Trafficking Plan to protect people fleeing the war in Ukraine \(Nov načrt za boj proti trgovini z ljudmi za zaščito ljudi, ki bežijo pred vojno v Ukrajini\) \(europa.eu\)](#).

¹⁰¹ Direktiva Sveta 2001/55/ES z dne 20. julija 2001 o najnižjih standardih za dodelitev začasne zaščite v primeru množičnega prihoda razseljenih oseb in o ukrepih za uravnoteženje prizadevanj in posledic za države članice pri sprejemanju takšnih oseb.

¹⁰² [Informacije za osebe, ki bežijo pred vojno v Ukrajini | Evropska komisija \(europa.eu\)](#).

¹⁰³ [National hotline numbers for reporting a crime or seeking assistance \(Nacionalne telefonske linije za prijavo kaznivega dejanja ali iskanje pomoči\) \(europa.eu\)](#).

Ljudmi so se izvajali ukrepi v zvezi z Ukrajino¹⁰⁴. Koordinator EU za boj proti trgovini z ljudmi je v okviru internetnega foruma EU vodil srečanje s spletnimi platformami in tehnološkimi podjetji, da bi spletne platforme in družbene medije spodbudili k ozaveščanju o tveganjih trgovine z ljudmi ter k njenemu preprečevanju in odkrivanju. V okviru evropske platforme za boj proti neprijavljenemu delu je bila ustanovljena posebna podskupina za boj proti neprijavljenemu delu med razseljenimi osebami in begunci iz Ukrajine.

Države članice in organizacije civilne družbe ter delegacije EU in misije EU v Ukrajini in Moldaviji so uvedle ukrepe za ozaveščanje in preprečevanje, da bi se zmanjšala ranljivost ljudi, ki bežijo pred rusko agresijo proti Ukrajini, in obravnavala posebna tveganja trgovine z ljudmi. Takojšen odziv na ravni EU in nacionalni ravni je zagotovo prispeval k zelo majhnemu številu potrjenih primerov trgovine z ljudmi.

Komisija je v obdobju poročanja skupaj z Evropsko službo za zunanje delovanje sodelovala z drugimi **glavnimi državami izvora in tranzita žrtev in trgovcev z ljudmi** (Nigerija, Kitajska, Moldavija, Pakistan, Maroko, Zahodni Balkan, Turčija itd.) z vključevanjem v operativne ukrepe, dialoge o politikah in ciljno usmerjeno financiranje. To je vključevalo sodelovanje Albanije, Bosne in Hercegovine, Črne gore, Severne Makedonije in Srbije v operativnih ukrepih EMPACT na področju trgovine z ljudmi. Julija 2022 je EU vzpostavila podporno vozlišče EU za notranjo varnost in upravljanje meja v Moldaviji¹⁰⁵, pri čemer je trgovina z ljudmi ena od njegovih glavnih tematskih prednostnih nalog. Tudi Komisija in Evropska služba za zunanje delovanje trgovino z ljudmi sistematično obravnavata v okviru posebnih dialogov o človekovih pravicah in varnosti ter v okviru različnih instrumentov zunanje politike in operativnega sodelovanja s partnerskimi državami.

V sosedstvu je EU v obdobju 2019–2022 v okviru nujnega skrbniškega sklada EU za Afriko **financirala ukrepe z učinkom na boj proti trgovini z ljudmi** v višini 15 milijonov EUR, v obdobju 2021–2022 pa bo v okviru Instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje (NDICI) dodelila dodatnih 84 milijonov EUR, da bi obravnavala vse večjo vpletenost organiziranih kriminalnih združb v nezakonite migracije, saj se s tem povečuje tveganje trgovine z ljudmi na migracijskih poteh, zlasti v sosedstvu. EU je financirala ukrepe z učinkom na boj proti trgovini z ljudmi iz svojega proračuna za mednarodno partnerstvo, in sicer v višini 27,8 milijona EUR za nacionalne projekte (pogodbe pa naj bi bile sklenjene še za dodatnih 13 milijonov EUR) ter 575,5 milijona EUR za regionalne ali večdržavne projekte (pogodbe pa naj bi bile sklenjene še za dodatnih 38 milijonov EUR). O nadaljnjih finančnih prispevkih se še razpravlja. Komisija je prek Sklada za notranjo varnost – policija z 11,6 milijona EUR podprla projekte s partnerskimi državami na migracijskih poteh v EU za preprečevanje tihotapljenja migrantov in trgovine z ljudmi ter boj proti njima, kar vključuje sodelovanje s Slonokoščeno obalo, Gvinejo (Conakry), Nigerijo, Gambijo, Afriškim rogom, Turčijo in državami Zahodnega Balkana.

¹⁰⁴ [Human traffickers luring Ukrainian refugees on the web targeted in EU-wide hackathon \(Trgovci z ljudmi, ki prek spleta novačijo ukrajinske begunce, tarča hekatona na ravni EU\) Europol \(europa.eu\).](#)

¹⁰⁵ [Informal Home Affairs Council: EU launches the Support Hub for Internal Security and Border Management in Moldova \(Neformalni svet za notranje zadeve: EU vzpostavila podporno vozlišče za notranjo varnost in upravljanje meja v Moldaviji\) \(europa.eu\).](#)

EU je okrepila sodelovanje z mednarodnimi in regionalnimi organizacijami, ki delujejo na tem območju¹⁰⁶, tudi v okviru koordinacijske skupine za medagencijsko usklajevanje proti trgovini z ljudmi. Nadaljevala je tudi sodelovanje s Svetom Evrope in njegovo skupino strokovnjakov za ukrepe proti trgovini z ljudmi. EU je dejavno sodelovala v delovnih skupinah in konferencah pogodbenic Konvencije Združenih narodov proti mednarodnemu organiziranemu kriminalu (UNTOC). Sodeluje tudi v mehanizmu za pregled UNTOC.

Države članice so prispevale k obravnavi mednarodne razsežnosti, med drugim z zagotavljanjem kampanj za ozaveščanje, usposabljanjem, operativnim sodelovanjem, tehnično pomočjo in ciljno usmerjenim financiranjem¹⁰⁷, hkrati pa so sodelovale z mednarodnimi organizacijami. Agencije EU so v partnerskih državah izvajale ukrepe za krepitev zmogljivosti, operativno sodelovanje in tehnično pomoč.

4. SKLEPNE UGOTOVITVE

EU se je v obdobju 2019–2022 na področju boja proti trgovini z ljudmi srečevala z izzivi brez primere. Pandemija COVID-19 je pomembno vplivala na žrtve trgovine z ljudmi in na spreminjanje načina delovanja storilcev kaznivih dejanj, ki so vse pogostejše in hitreje prehajali na digitalni poslovni model v trgovini z ljudmi za vse oblike izkoriščanja. Čeprav so bila tveganja trgovine z ljudmi zelo resno obravnavana že od začetka ruske vojne agresije proti Ukrajini, je nevarnost še vedno velika. Ekonomski položaj beguncev iz Ukrajine se lahko poslabša, s tem pa se bodo povečale kriminalne priložnosti trgovcev z ljudmi, ki izkoriščajo ranljive ljudi. Zato je treba še naprej spremljati razmere.

Podatki, ki so jih sporočile države članice, kažejo, da se trgovina z ljudmi ni zmanjšala. Čeprav je rahlo povečanje števila odkritih žrtev morda povezano z boljšim prepoznavanjem, veliko žrtev ostaja neodkritih. Trgovina z ljudmi za izkoriščanje delovne sile se je v obdobju poročanja znatno povečala. O tej obliki izkoriščanja se premalo poroča, kar pomeni, da je dejansko število žrtev verjetno še precej večje. Kljub napredku na področju čezmejnega kazenskega pregona in pravosodnega sodelovanja je kazenskih pregonov in obsodb trgovcev z ljudmi še vedno malo. Število kazenskih pregonov zaradi kaznivih dejanj trgovine z ljudmi v primerjavi s številom osumljencev se je v obdobju poročanja v primerjavi z obdobjem 2017–2018 zmanjšalo za 9 %, vzrok za to pa so lahko tudi izzivi, s katerimi so se pravosodni organi srečevali med pandemijo, vključno z zamudami v kazenskih postopkih.

Kljub temu so bili na ravni EU in v državah članicah sprejeti številni ukrepi za obravnavanje teh izzivov, zlasti v okviru izvajanja strategije EU za boj proti trgovini z ljudmi (2021–2025) in skupnega načrta za boj proti trgovini z ljudmi. Ti ukrepi prispevajo k celovitemu pristopu k boju proti trgovini z ljudmi in jih je treba nadaljevati. Poleg tega je cilj predloga Komisije za spremembo Direktive 2011/36/EU dodatno okrepiti pravni odziv na trgovino z ljudmi in uskladiti pravni okvir EU za boj proti trgovini z ljudmi.

¹⁰⁶ Kot so Urad Združenih narodov za droge in kriminal (UNODC), Mednarodna organizacija za migracije (IOM), Urad Združenih narodov za begunce (UNHCR), Mednarodni center za razvoj migracijske politike (ICMPD) ter Organizacija za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE).

¹⁰⁷ Belgija, Češka, Estonija, Francija, Italija, Litva, Madžarska, Nemčija, Nizozemska, Portugalska, Slovenija in Španija.